

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17.07.2018, sp. zn. 27 Cdo 1175/2017, ECLI:CZ:NS:2018:27.CDO.1175.2017.1

Číslo: 78/2019

Právní věta: Ustanovení § 350 odst. 1 z. o. k. nelze použít na snížení základního kapitálu. Při výkladu § 516 odst. 1 písm. a) z. o. k. není na místě rozlišovat mezi účelem a důvody snížení základního kapitálu postačí, je-li v usnesení valné hromady uveden jím sledovaný účel. Tím může být například prominutí nesplacené části emisního kursu akcií (§ 524 z. o. k.), úhrada ztráty, převod do rezervního fondu a úhrada budoucí ztráty (§ 544 odst. 1 z. o. k.), splnění povinnosti uložené v § 306 odst. 2 či § 308 odst. 2 z. o. k. nebo snížení přebytku vlastních zdrojů.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.07.2018

Spisová značka: 27 Cdo 1175/2017

Číslo rozhodnutí: 78

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Akciová společnost, Valná hromada, Základní kapitál

Předpisy: § 350 odst. 1 předpisu č. 90/2012Sb.
§ 516 písm. a) předpisu č. 90/2012Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 5. 5. 2016, č. j. 29 Cm 251/2015-106, určil, že usnesení valné hromady Severomoravských vodovodů a kanalizací O. a. s. (dále jen „společnost“) ze dne 30. 7. 2015, kterým byla schválena „výplata nerozděleného zisku minulých let akcionářům jako podíl na zisku“ a výplata zálohy na výplatu podílu na zisku, není rozhodnutím valné hromady a hledí se na něj, jako by nebylo přijato (výrok I.). Dále určil, že usnesení valné hromady společnosti ze dne 30. 7. 2015, kterým byla schválena mezitímní účetní závěrka sestavená ke dni 30. 6. 2015 pro účely výplaty zálohy na výplatu podílu na zisku z nerozděleného zisku minulých let, není rozhodnutím valné hromady a hledí se na něj, jako by nebylo přijato (výrok II.). Konečně vyslovil neplatnost usnesení valné hromady společnosti ze dne 30. 7. 2015 o snížení základního kapitálu společnosti (výrok III.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok IV.).

2. Vyšel přitom mimo jiné z toho, že:

[1] Představenstvo společnosti svolalo valnou hromadu na 30. 7. 2015. Pořad valné hromady

byl dne 17. 7. 2015 na žádost kvalifikované (většinové) akcionářky A. C. S. L., se sídlem v Madridu, Španělské království, doplněn o bod 12 - návrh usnesení o snížení základního kapitálu.

[2] Navrhovatel podal proti rozšíření pořadu valné hromady protest. Namítal, že představenstvu byl znám záměr většinové akcionářky „na snížení“ základního kapitálu již před svoláním valné hromady. Představenstvo o tomto záměru neinformovalo ostatní akcionáře v řádném termínu pro oznámení konání valné hromady a nepředložilo všechny dokumenty, přestože již zpráva představenstva projednávaná na valné hromadě dne 26. 5. 2015 obsahovala informaci o snížení základního kapitálu.

[3] Valná hromada společnosti konaná dne 30. 7. 2015 přijala usnesení, kterým rozhodla o snížení základního kapitálu společnosti o částku 2 161 515 625 Kč, tedy z částky 3 458 425 000 Kč na částku 1 296 909 375 Kč. Důvodem navrhovaného snížení základního kapitálu byl očekávaný přebytek „pracovního“ kapitálu, který měl být rozdělen mezi akcionáře společnosti. Účelem snížení základního kapitálu bylo refinancování pasiv a optimalizace kapitálové struktury společnosti, kdy při využití příznivých úrokových sazeb mělo být dosaženo uvolnění disponibilních „prostředků“ společnosti pro její akcionáře. Tím mělo dojít ke zvýšení podílu cizího kapitálu na celkových zdrojích financování společnosti. Snížení základního kapitálu mělo být provedeno snížením jmenovité hodnoty všech akcií společnosti o částku 625 Kč, tedy z částky 1 000 Kč na částku 375 Kč. Částka odpovídající snížení základního kapitálu, tedy částka 2 161 515 625 Kč, měla být poměrně rozdělena mezi akcionáře společnosti a vyplacena. Snížení jmenovité hodnoty akcií mělo být provedeno na základě příkazu osobě, která vede evidenci zaknihovaných cenných papírů. Pro přijetí usnesení hlasovalo 3 412 817 hlasů, proti 12 hlasů a 1 855 hlasů se zdrželo hlasování, 2 hlasy byly neplatné.

[4] Navrhovatel podal proti usnesení valné hromady společnosti o snížení základního kapitálu protest, ve kterém mimo jiné uvedl, že snížení základního kapitálu je proti zájmům společnosti, menšinových akcionářů a věřitelů, neboť v jeho důsledku dojde k vyššímu zadlužení společnosti, k omezení přístupu k cizím zdrojům (v případě potřeby investovat) a k omezení tvorby zisku. Dále uvedl, že „důvody a účel uvedené v návrhu usnesení jsou strohé, nic neříkající o tom, jaký je skutečný důvod snížení základního kapitálu, když přebytek kapitálu umožňující finance vyplatit má být teprve získaný a je jen očekávaný, nikoli existující. Účel v návrhu usnesení je obecný, neumožňuje akcionáři, co si má pod pojmem optimalizace kapitálové struktury představit, když neexistuje ani její návrh, ani plán. Zlepšení stavu ve společnosti optimalizací nemůže nastat, pokud se společnost ještě více zadluží. Totéž platí o nic neříkajícím refinancování pasiv. Rozhodnutí o vyplacení podílu z budoucího přebytku pracovního kapitálu je nemožné a nemůže být relevantně schváleno valnou hromadou“.

3. Na takto ustaveném základě soud prvního stupně uzavřel, že usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu odporuje § 516 písm. a) zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) [dále též jen z. o. k.], ze kterého vyplývá, že takové usnesení má obsahovat důvody a účel navrhovaného snížení základního kapitálu, což má význam z hlediska informování akcionářů za účelem kvalifikovaného rozhodnutí v zájmu společnosti, jakož i věřitelů společnosti. Náležitě zdůvodnění snížení základního kapitálu je podle soudu prvního stupně podstatnou náležitostí rozhodnutí o snížení základního kapitálu, a proto nelze akceptovat situaci, kdy taková podstatná náležitost bude v návrhu usnesení uvedena pouze formálně bez potřebné analýzy důvodu a účelu snížení základního kapitálu. Soud uvedl, že v daném případě byl tvrzeným důvodem snížení základního kapitálu přebytek „pracovního“ kapitálu, aniž by bylo specifikováno, z jakých zdrojů bude přebytek vytvořen, což je „podstatnou vadou“ rozhodnutí o snížení základního kapitálu. Mimo to v době rozhodnutí valné hromady o snížení základního kapitálu společnost přebytkem „pracovního“ kapitálu ve výši odpovídající snížení základního kapitálu nedisponovala, což vyplývá i z

faktu, že společnost přistoupila k refinancování dluhopisů vydaných v roce 2005 a splatných v listopadu 2015 výtěžkem z nové emise dluhopisů.

4. Podle soudu prvního stupně byl usnesením valné hromady o snížení základního kapitálu porušen i § 350 z. o. k., který pro rozhodnutí o rozdělení zisku a vlastních zdrojů, mezi něž patří i základní kapitál, předpokládá sestavení řádné či mimořádné účetní závěrky. V projednávaném případě však byla k dispozici pouze mezitímní účetní závěrka. Společnost „si na výplatu finančních prostředků akcionářům v souvislosti se snížením základního kapitálu ‚půjčila‘ finanční prostředky emisí dluhopisů“, přičemž „došlo k rozdělení jednak vlastních zdrojů společnosti, tj. nerozděleného zisku a rezervního fondu, avšak nad rámec těchto částek byly rozděleny i cizí zdroje, a to výtěžek z dluhopisů, což odporuje § 350 z. o. k.“.

5. Soud prvního stupně však vyslovil neplatnost usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu proto, že důvod a účel snížení základního kapitálu nebyly řádně specifikovány ani v rozšíření pořadu valné hromady, ani předneseny na valné hromadě.

6. Vrchní soud v Olomouci k odvolání společnosti v záhlaví označeným usnesením rozhodnutí soudu prvního stupně v napadené části, tj. ve výroku III. a IV., potvrdil (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

7. Odvolací soud dospěl k závěru, podle něhož usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu (včetně návrhu usnesení a jeho odůvodnění v pozvánce na valnou hromadu) musí být v souladu s § 516 písm. a) z. o. k. „vymezeno natolik určitě a srozumitelně, aby měli akcionáři společnosti a případní věřitelé společnosti objasněn důvod a účel snížení základního kapitálu. Nepostačí proto pouze jejich formální uvedení bez konkrétního vymezení umožňujícího posouzení míry rizika setrváním na investici, za kterou lze účast na akciové společnosti považovat, případě využití ochrannářských nástrojů věřiteli (viz § 518 z. o. k.)“.

8. Vymezení účelu snížení základního kapitálu – uvolnění disponibilních „prostředků“ společnosti pro akcionáře – považoval odvolací soud za dostatečné.

9. Naopak jako nedostatečné vyhodnotil odvolací soud vymezení důvodu snížení základního kapitálu. Ze samotné informace o očekávaném přebytku „pracovního“ kapitálu nelze podle odvolacího soudu „ve vztahu k rozsahu snížení základního kapitálu“ učinit žádný závěr, především nelze ani dovodit, zda zmíněná situace (přbytek pracovního kapitálu) nastane, natož proč je ji tímto způsobem potřeba řešit. Nedostatečné vymezení důvodu snížení základního kapitálu způsobuje podle odvolacího soudu rozpor se zákonem, který má „nikoliv zanedbatelný význam“, což je samostatným důvodem pro vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady.

10. Odvolací soud rovněž dospěl k závěru, podle kterého vzhledem k zátěži, jež společnosti vydáním dluhopisů vznikla, by odčerpáním částky 3,35 mld. Kč (vedle cca 2,2 mld. Kč vynaložených na snížení základního kapitálu jde o dalších 1,15 mld. Kč vynaložených na výplatu dividend akcionářům) mohlo dojít k ohrožení jejího fungování, a tedy i dobytosti pohledávek případných věřitelů, což se dotýká dalšího ze zákonných omezení, a to omezení stanoveného v § 517 z. o. k. Za této situace by pak úvahy o aplikaci § 350 z. o. k. měly podle odvolacího soudu „racionální podklad“, neboť snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií představuje „po formální stránce“ rozdělení vlastních zdrojů. V případech, kdy je výše vlastního kapitálu pod výší upsaného základního kapitálu ještě před uvažovanou finanční operací, je takové rozdělení vyloučeno, přičemž pro posouzení této okolnosti je nezbytná řádná nebo mimořádná účetní závěrka.

11. Odvolací soud zastává názor, že je potřeba § 350 z. o. k. „aplikovat“ i na snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií, neboť omezení obsažené v tomto ustanovení by ztrácelo

smysl, bylo-li by možné „vypustit“ vlastní zdroje společnosti jiným způsobem (snížením základního kapitálu).

12. Jestliže bylo v řízení prokázáno, že pro posouzení naplnění předpokladů stanovených v § 350 z. o. k. nebyly akcionářům poskytnuty odpovídající informace, nelze podle odvolacího soudu usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu považovat za platně přijaté, resp. za přijaté (§ 350 odst. 3 z. o. k.). Skutečnost, že by za této situace měl soud vyslovit namísto neplatnosti usnesení jeho „nicotnost“, odpovídá § 350 odst. 3 z. o. k. Protože však jak vyslovená neplatnost usnesení, tak i jeho „nicotnost“ by měla pro účastníky stejný důsledek, neshledal v tom odvolací soud důvod pro kasaci III. výroku rozhodnutí soudu prvního stupně.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

13. Proti usnesení odvolacího soudu podala společnost dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), majíc za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení:

[1] otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když potvrdil usnesení soudu prvního stupně vyslovující neplatnost usnesení valné hromady, přestože shledal, že byly naplněny důvody pro to, aby se na usnesení valné hromady hledělo, jako by nebylo přijato ve smyslu § 350 odst. 3 z. o. k.,

[2] otázky „eventuální aplikace“ § 350 odst. 1 z. o. k. na snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií, která dosud nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešena, a

[3] v rozhodovací praxi dovolacího soudu taktéž dosud neřešené otázky rozsahu uvedení důvodu či účelu navrhovaného snížení základního kapitálu podle § 516 písm. a) z. o. k.

14. První otázku odvolací soud podle dovolatelky posoudil odlišně od řešení přijatého Nejvyšším soudem v usneseních ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. [29 Cdo 3397/2010](#), ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. [29 Cdo 709/2012](#), či ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3656/2012](#). Dovolatelka se domnívá, že odvolací soud postupoval v rozporu s § 90 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění účinném do 31. 12. 2017 (dále též jen „z. ř. s.“), neboť potvrdil usnesení soudu prvního stupně o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, i když měl za to, že usnesení valné hromady je „nicotné“.

15. Dovolatelka má za to, že § 350 odst. 1 z. o. k. nelze použít při snižování základního kapitálu. Tento závěr podle dovolatelky vyplývá z doslovného znění směrnice Evropské unie transponované právě v tomto ustanovení, jakož i z teleologického, logického, jazykového i systematického výkladu tohoto ustanovení a z odborné právní literatury i z ustálené praxe. Pokud by se toto ustanovení uplatnilo i při snižování základního kapitálu, nikdy by nemohla být naplněna podmínka, aby „po tomto rozdělení“ došlo k poklesu vlastního kapitálu pod základní kapitál. Snížením základního kapitálu totiž zákonitě dochází ve stejné výši také ke snížení vlastního kapitálu. Výsledný poměr vlastního kapitálu k základnímu kapitálu tak zůstane oproti výchozí situaci beze změny. Podle dovolatelky právní úprava ochrany věřitelů v § 517 a násl. z. o. k. je při snižování základního kapitálu zvláštní právní úpravou k § 350 odst. 1 z. o. k. Dovolatelka odvolacímu soudu dále vytýká, že vyžadoval při snižování základního kapitálu řádnou nebo mimořádnou závěrku, když údaj o výši základního kapitálu lze jednoduše a spolehlivě zjistit z obchodního rejstříku.

16. Dovolatelka se domnívá, že závěry odvolacího soudu týkající se výkladu § 516 písm. a) z. o. k. jsou v rozporu se zněním tohoto ustanovení, odvolací soud „vyložil náležitost uvedení důvodu a účelu

snížení základního kapitálu výrazně nad rámec vyžadovaný v tomto ustanovení i Směrnicí č. 2012/30/EU“. Namítá, že zákon o obchodních korporacích je předpisem soukromého práva, a proto je nutné jej vykládat neextenzivně a v souladu s § 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, i s ústavními předpisy. Pokud by zákon o obchodních korporacích vyžadoval „řádnou analýzu“ nebo „konkrétní vymezení“ důvodu snížení základního kapitálu, uvedl by tak výslovně. K výhradě odvolacího soudu o „očekávanosti“ přebytku „pracovního“ kapitálu dovolatelka namítá, že pro akcionáře i pro věřitele je daleko důležitější informace, zda přebytkem „pracovního“ kapitálu bude společnost disponovat k okamžiku poskytování plnění, nikoliv již k okamžiku svolání valné hromady. Důvodem snížení základního kapitálu se rozumí, jaká situace má být řešena (do budoucna), nikoliv jaká situace je řešena. Odkazujíc na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. [29 Odo 984/2005](#), uveřejněné pod č. 30/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, má dovolatelka za to, že i kdyby některému akcionáři důvod snížení základního kapitálu z navrženého usnesení nebyl dostatečně zřejmý, měl takový akcionář možnost požádat na valné hromadě o zpřesnění. To se ostatně také stalo. Odvolací soud podle dovolatelky též pochybil, když žádným způsobem nezohlednil skutečnost, že důvod snížení základního kapitálu byl vymezen nikoliv dovolatelkou, nýbrž většinou akcionářkou, po které je jen stěží možné vyžadovat „specifickou analýzu“, neboť nemusí mít k dispozici veškeré „související“ informace.

17. Dovolatelka navrhuje, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil tak, že návrh na určení „nicotnosti“, resp. na vyslovení neplatnosti, usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu zamítne, popřípadě aby je, jakož i usnesení soudu prvního stupně ve výroku III. a IV., zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

18. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. k řešení otázky, zda lze na snížení základního kapitálu aplikovat ustanovení § 350 odst. 1 z. o. k., a dále k řešení otázky výkladu § 516 písm. a) z. o. k., v rozhodování dovolacího soudu dosud neřešených.

IV.

Důvodnost dovolání

19. Dovolání je důvodné.

I. K aplikaci § 350 odst. 1 z. o. k. na snížení základního kapitálu.

20. Podle § 350 z. o. k. společnost nesmí rozdělit zisk ani jiné vlastní zdroje mezi akcionáře, pokud se ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo vlastní kapitál po tomto rozdělení sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze podle tohoto zákona nebo stanov rozdělit mezi akcionáře (odstavec 1). Částka k rozdělení mezi akcionáře nesmí překročit výši hospodářského výsledku posledního skončeného účetního období zvýšenou o nerozdělený zisk z předchozích období a sníženou o ztráty z předchozích období a o příděly do rezervních a jiných fondů v souladu s tímto zákonem a stanovami (odstavec 2). Na rozhodnutí valné hromady učiněné v rozporu s odstavci 1 a 2 se hledí, jako by nebylo přijato (odstavec 3).

21. Ustanovení § 350 odst. 1 z. o. k. implementuje pravidlo obsažené v článku 56 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. 6. 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (dále jen „směrnice 2017/1132“), již byla nahrazena (mimo jiné) i směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/30/EU ze dne 25. 10. 2012 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností

ve smyslu čl. 54 druhého pododstavce Smlouvy o fungování Evropské unie při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (dále jen „směrnice 2012/30“), obsahující shodné pravidlo v článku 17 odst. 1.

22. Již samotné znění článku 56 odst. 1 směrnice 2017/1132 přitom uvádí, že pravidlo v něm obsažené dopadá na rozdělování zisku a jiných vlastních zdrojů „s výjimkou případů snížení upsaného základního kapitálu“.

23. Jakkoliv tak ustanovení § 350 odst. 1 z. o. k. neurčuje výslovně, podává se závěr, že se označené ustanovení neaplikuje na snížení základního kapitálu z povahy věci. Je-li totiž základní kapitál součástí vlastního kapitálu (jednou z jeho položek), pak snížením základního kapitálu se o stejnou částku sníží i vlastní kapitál; nemůže tudíž dojít k tomu, že se vlastní kapitál sníží pod výši upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze rozdělit mezi akcionáře.

24. Ustanovení § 350 odst. 1 z. o. k. tudíž na snižování základního kapitálu nedopadá; opačný závěr odvolacího soudu není správný.

25. Z řečeného se podává, že správná není ani úvaha odvolacího soudu o případné aplikaci § 350 odst. 3 z. o. k., v důsledku čehož pak není třeba posuzovat otázku výkladu § 90 odst. 2 z. ř. s. předestíranou dovolatelkou, neboť její zodpovězení není pro projednávanou věc významné. Pouze na okraj Nejvyšší soud poukazuje na závěry, jež k výkladu pravidla nyní obsaženého v § 90 odst. 2 z. ř. s. přijal v usnesení ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. [29 Cdo 3656/2012](#) (k § 90 odst. 2 z. ř. s. srov. dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. [29 Cdo 1817/2016](#), uveřejněné pod č. 46/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní).

26. Zbývá dodat, že obavy odvolacího soudu o další „fungování“ společnosti a o věřitele společnosti nejsou při posuzování aplikovatelnosti § 350 odst. 1 z. o. k. na snížení základního kapitálu na místě. Jde-li o případné ohrožení další činnosti společnosti, nelze pominout, že akcionáři společnosti mají právo rozhodnout i o jejím zrušení a likvidaci [§ 421 odst. 2 písm. j) z. o. k.]. Mohou-li zcela ukončit činnost společnosti, beze sporu mohou (a maiore ad minus) její činnost i omezit (samozřejmě za předpokladu, že nebudou ohroženi věřitelé společnosti). Ochranu věřitelům při snížení základního kapitálu pak poskytují ustanovení § 517 a násl. z. o. k., a při vyplácení částky odpovídající snížení základního kapitálu ustanovení § 40 odst. 1 z. o. k.

II. K výkladu § 516 písm. a) z. o. k.

27. Podle § 516 písm. a) z. o. k. usnesení valné hromady o snížení základního kapitálu obsahuje alespoň důvody a účel navrhovaného snížení základního kapitálu.

28. Podle článku 73 druhého pododstavce směrnice 2017/1132 v oznámení o svolání valné hromady musí být uveden alespoň účel snížení základního kapitálu a způsob jeho provedení (shodně viz článek 34 druhý pododstavec směrnice 2012/30).

29. Zákon o obchodních korporacích implementuje citovaný článek právě v ustanovení § 516 písm. a) ve spojení s § 407 odst. 1 písm. f); je-li účel snížení základního kapitálu povinnou náležitostí usnesení valné hromady, musí být uveden – jako součást návrhu usnesení – i v pozvánce na valnou hromadu.

30. Čistě gramatický výklad § 516 písm. a) z. o. k. vede k závěru, že je třeba rozlišovat mezi účelem a důvody snížení základního kapitálu. To je i teoreticky možné; zatímco účelem lze rozumět cíl sledovaný snížením základního kapitálu, požadavek na uvedení důvodů lze chápat tak, že míří na zdůvodnění, proč je tento cíl sledován a proč je jako nástroj pro jeho dosažení zvoleno právě snížení základního kapitálu.

31. Nicméně nelze přehlížet, že označené ustanovení implementuje článek 73 druhý pododstavec směrnice 2017/1132 (resp. článek 34 druhý pododstavec směrnice 2012/30), který vyžaduje toliko uvedení účelu snížení základního kapitálu (shodně např. anglická i německá jazyková verze).

32. Z důvodové zprávy k zákonu o obchodních korporacích je pak zjevné, že úmyslem zákonodárce bylo – jde-li o snížení základního kapitálu – zachovat dosavadní úpravu (obsaženou v obchodním zákoníku) a implementovat požadavky plynoucí z unijního práva (aniž by šel nad jejich rámec).

33. Ustanovení § 211 odst. 1 písm. a) zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 vyžadovalo toliko uvedení „důvodu“ snížení základního kapitálu. Je zjevné, že zákonodárce ve snaze přiblížit se textu směrnice doplnil do pravidla nyní obsaženého v § 516 odst. 1 písm. a) z. o. k. požadavek na uvedení účelu, aniž by však současně vypustil dosavadní (v obchodním zákoníku obsažený) požadavek na uvedení důvodu. Jak se však podává z důvodové zprávy, „zdvojením“ požadavku (na uvedení jak účelu, tak i důvodů) zákonodárce nesledoval úmysl zpřísnit – oproti režimu obchodního zákoníku, resp. oproti pravidlu obsaženému ve směrnici 2012/30 – požadavky na obsah usnesení valné hromady a pozvánky na valnou hromadu.

34. Nejvyšší soud proto uzavírá, že při výkladu § 516 odst. 1 písm. a) z. o. k. není na místě rozlišovat mezi účelem a důvody snížení základního kapitálu; postačí, je-li v usnesení valné hromady uveden jím sledovaný účel.

35. Tím samozřejmě není dotčeno právo akcionářů na vysvětlení podle § 357 a násl. z. o. k., proč představenstvo (správní rada) navrhuje dosažení tohoto účelu a proč je jako nástroj pro jeho dosažení zvoleno právě snížení základního kapitálu (neplyne-li to s ohledem na konkrétní okolnosti již z povahy věci). Současně platí, že důvody – neplynou-li již z povahy věci, resp. ze sledovaného účelu – by měly být alespoň stručně uvedeny v pozvánce na valnou hromadu [§ 407 odst. 1 písm. f) z. o. k.].

36. Účelem snížení základního kapitálu může být prominutí nesplacené části emisního kursu akcií (§ 524 z. o. k.), úhrada ztráty nebo převod do rezervního fondu a úhrada budoucí ztráty (§ 544 odst. 1 z. o. k.), splnění povinnosti uložené v § 306 odst. 2 či § 308 odst. 2 z. o. k., snížení přebytku vlastních zdrojů atd.

37. Napadené usnesení valné hromady uvádí, že „důvodem navrhovaného snížení základního kapitálu je očekávaný přebytek pracovního kapitálu, který bude tímto rozdělen mezi akcionáře společnosti“, a že „účelem snížení základního kapitálu je refinancování pasiv a optimalizace kapitálové struktury společnosti, kdy při využití příznivých úrokových sazeb bude dosaženo uvolnění disponibilních ‚prostředků‘ společnosti pro její akcionáře“ a že „tím dojde ke zvýšení podílu cizího kapitálu na celkových zdrojích financování společnosti“.

38. Jakkoliv je usnesení valné hromady částečně nepřesné (užívá-li nejasný pojem „pracovní“ kapitál a hovoří-li o disponibilních „prostředcích“ namísto disponibilních zdrojů), je z něj zcela zřejmé, že účelem snížení základního kapitálu bylo snížit přebytek vlastních zdrojů společnosti a zvýšit podíl cizích zdrojů na financování provozu společnosti. Naopak, účelem snížení základního kapitálu nebylo „uvolnění disponibilních prostředků společnosti pro akcionáře“ (správně rozdělení částky odpovídající snížení základního kapitálu mezi akcionáře), jak se nesprávně domníval odvolací soud; šlo pouze o způsob naložení s částkou odpovídající snížení ve smyslu § 516 odst. 1 písm. c) z. o. k.

39. Otázku, zda účel snížení základního kapitálu byl pro společnost výhodný, soudu nepřísluší v projednávané věci posuzovat.

40. Závěr odvolacího soudu, podle něhož je napadené usnesení valné hromady o snížení základního

kapitálu neplatné pro rozpor s § 516 odst. 1 písm. a) z. o. k., neboť neobsahuje povinnou náležitost v podobě uvedení důvodů snížení základního kapitálu, tudíž není správný.

41. Jelikož řešení právních otázek, na nichž napadené rozhodnutí spočívá, není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Důvody, pro které nemohlo obstát rozhodnutí odvolacího soudu, dopadají i na rozhodnutí soudu prvního stupně; Nejvyšší soud proto zrušil i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

42. Právní názor dovolacího soudu je pro soudy nižších stupňů závazný (§ 243g odst. 1 část první věty za středníkem o. s. ř., § 226 odst. 1 o. s. ř.).